

omentum pars quam superiorem ipsius membranā dicimus, à uentriculo exoritur. Tertia enim uentriculi tunica à peritonæo pronata, secundum totius uentriculi latitudinem<sup>p</sup> recta linea, & ut Aristoteles dicebat, futura modo ex humili sede uentriculi uersus anteriora superiorem omenti membranā ex se deducit. Superior hæc membrana ex dextris uersus sinistra secundum uentriculi fundum procedens, cauæ lienis sedi recta linea \* implantatur, quod etiam inferioris omenti membranæ sinistra pars protendit, ambæque superior uidelicet & inferior membranæ lienis cauo simul commissæ innascuntur. ita sanè, ut commemoratus iam omenti ductus, orbicularem efficiat circulum à dorsi medio ad iecoris portas, & hinc secundum uentriculi fundum ad lienis cauum, & inde ad dorsi medium procedentem. Totum igitur semicirculum inferiorem à lienis cauo per dorsum ad uentriculi usque dextrum latus pertinentem, inferiori omenti membranæ attribuimus. superiori uerò membranæ (quam cum multis Anatomicis solum nouisse uidetur Aristoteles) eam circuli partem ascribimus, quæ à uentriculi dextro latere per ipsius fundum ad cauam lienis sedem ducitur. Porro inferior membrana toti posteriori uentriculi sedi<sup>9</sup> subtenfa, decliuis, ac uersus anteriora fertur, atque ad humilissimam uentriculi sedem secundum corporis latitudinem omenti membranam superiorem contingit. hinc ambæ mutuò sibi incumbentes, deorsum super intestina subq; peritonæo ducuntur, & si in hoc super intestina ductu membranæ non implicentur, ea anteriori parte ac in lateribus obtegunt, & ad pubis usque os humiliori suo extremo pertingunt. Si uerò intestinatorum sedem duntaxat operiant, quæ supra umbilicem consistit, atque quod frequenter euenit in sinistram latus cōtractæ iaceant, illæ sese uisui offerunt reuolutæ admodum, & uelut in spiras collectæ. Membranæ hæc nullis nexibus intestinis connascuntur, præter inferiorem membranam, quæ in hominibus colo intestino pertinacissimè continuatur per totam eius intestini<sup>1</sup> sedem, quæ secundum uentriculi fundum prorepat. Neque id segniter in homine obseruandum uenit, quum inferior omenti membrana mesenterij loco ipsi colo intestino sit, quæ id uentriculo exporrigitur. Colum enim toto illo ductu nullam exigit mesenterij partem, secus multo quam in canibus & simijs, quibus omentum uix colo connascitur, atque ut prius relatum est habet. In homine uerò inferior omenti membrana mesenterij uicem gerit: imò si omnem fidem libris (uti profectò in dissectione decet) derogans, accuratè singula examinaueris, membranæ inferioris omenti portionem intestinis exporrectam quodammodo ex tertia coli intestini tunica pronasci fateberis. Atq; id eo te expendere uelim diligentius, quo id minus à Galeno, qui simijs nimium tribuit, animaduersum est: uti sanè Herophilo & Aristoteli id uidetur fuisse perspicissimum, qui omenti partem colon dorso colligantem, omenti loco non habuere, sed eam tantum partem quæ à uentriculi fundo & colo intestino enascitur, intestinisq; obducitur. Quamquam satis fore arbitror, si eam quæ omenti partē quæ uentriculo subrenditur, columq; continet, omento attribuamus, quum ea omenti reliquæ portioni cōtinuetur, & eisdem usus cum inferiori canum omenti membrana suppeditet: quamuis interim ex abundanti hominis colo mesenterij uice sit. Cæterum ad hæc, superior omenti membrana in homine inferiori membranæ ad coli regionem connata reperitur, quæ id uentriculo exporrigitur. adeò ut quispiam nonnullis nexibus superiorem omenti membranam colo quoque intestino secundum uentriculi fundum connecti, haud absurde dicere possit. Quod autem Galenus omentum modicis, & ipsdem laxis nexibus, idq; ad dextrum duntaxat latus colo intestino committi prodiderit, in causa fuisse simiæ mediam inter canes & homines naturam sortitæ. Omentum nanque canibus nulla ex parte colo alicui uel alteri intestino adnascitur. Simijs autem medio se habet modo, licet illæ adhuc ad canis constructionem potius quam hominis accedat. Venæ omento implicatæ solius uenæ portæ sunt soboles. nulla nanque à caua in omentum, uel ubi id principium sub uentriculo ducit (& si aliter Galenus senserit) pertinet. Venas enim inferiori membranæ omenti dispendatas, si ad amussim singulas examinaueris, ab eo portæ<sup>3</sup> trunco dispergi inuenies, cuius præcipua portio in lienem exhauritur, quemq; doctrinæ studio graciliorem & sinistram portæ truncum supra uocauimus. Primum itaq; omentum portæ<sup>3</sup> caudicem ex iecore proficiscentem excipit, sibi iam commemorandas in ipso ductu propagines assumens. Ac inferior quidem omenti membrana<sup>3</sup> tres uenarum radices admittit, ex humiliori sede eius portæ trunci, qui ad lienem fertur, depromptas. Vna notatu satis dignæ magnitudinis in dextram potissimum eius membranæ partem multiplici serie dispergitur, quibusdam furculis in colon quoque pertingens. Secunda iam commemorata amplior aliquantulum post originem in duos mutuò multum abscedentes ramos diducitur, à quibus postmodum in mediam inferioris membranæ omenti sedem, uersus sinistram tamen magis, frequentes admodum soboles diffunduntur, quæ homini in colum intestini<sup>ca</sup> serie pertinent, quæ uenas mesenterio intertextas alijs intestinis deriuari nouimus, ac proinde etiam frequentior

Venæ omenti  
implicantes.  
Lib. 6. de Ad  
min. dissect.

quentior multo ramorum series in hac membranæ parte colum dorso a reliqua eius parte, quæ à colo deorsum ducta, intestinis obtenditur. hæc hominis omento insigniores obtingunt, quam canis, quod illi non accedens colo committatur. Tertia radix, non semper apparens, in membranæ partem aliquoulsq; perinde ac in ipsum colum quoque, deducit omenti membrana uenas mutuatur à<sup>2</sup> duabus ad inferiorem uentriculi na exporrectis. Ab his enim innumeræ soboles deorsum in eam omentum run, non quidem recto prorsus tramite, sed obliquo quodammodo & efuniculos implicari cernimus. Ac proinde etiam omentum Gracis γαστήριον rete & reticulum dicitur. Quamquam fortè non à uario uasorum ductu appellatum, sed quod ab ijs quibus cōmittitur partibus<sup>3</sup> liberatum, & depiscatorium uni accommodatum baculo referat. Arteriæ omenti ab illico, lienis, iecoris, & bilis uesiculæ distribuuntur, has nanque omnes non tum tutò deducit, ac ab illis suarum peculiarium uenarum coniuges adeò nunquam paucissimi uenarum furculi, citra arteriæ cōsortium, ipsum perreptem moratas modò arterias, inferiori omenti membrana aliquoulsq; grandior deducit arteriam. Sic<sup>4</sup> neruis quoque illis omentum intertextitur, qui à suorum portionibus secundum costarum radices exporrectis iecori, lienis, & tantur. Cæterum<sup>5</sup> adeps quo omentum abundat, in obesis præpinguibus rimus, in macilentis modicus, in extremè siccatis & marasmo mortuis, tur: isq; perpetuò uenis & arterijs omenti attentus, ad uasorum quidem latus cris est, superius uerò ac inferius quoque, quibus multus accidit: adeò ut gracilia pinguedine prorsus occultentur. At in<sup>6</sup> intermedijs uasorum sperseratur, ut nec in alijs membranis quibus adeps innasci consuevit. unde ligitur, hunc ab exudante è uenis sanguine & membranarum frigore in corporis (membranæ nimirum) colorem mutuantem progigni. Præter adiperiti membranæ communis est, inferior ipsius membrana posteriori uentriculo uatim<sup>7</sup> glandosum quoddam corpus impenfè magnum exigit: quod quod simplicisq; carnis speciem quodammodo exprimit, Gracis λεωκίμα & πω homine autem hoc corpus magis album quam rubrum cernitur, uenæ neruorum ramis inibi attentum, ut illorum diuaticatio inferiori membrana suffulta, reddatur securior, utq; uentriculo etiam instar substerniculi ac pulcherrimi plani<sup>8</sup> corpus substantiaq; est, quæ duodeno intestino subtenus falso uentriculi humilioris orificium (ne quid inconcoctum efflueret) & Atque is profectò præcipuus maximusq; omenti usus mihi censeatur, ut se lienem, uentriculum & duodenum intestinum, ac coli non infimam partem fulciat, ac ipsi implexos deducat, neque uerò hos duntaxat, uerum etiam neruos illis quas modò dicebam partibus inferendos sustinet ac tuatur. tiffimum respondeat, in utero quidem<sup>9</sup> secundarum, in capitis autem amp cerebri inuoluitur membranæ. Deinde quod haudquaquam minimu fo uentriculum colligat, & rursus iecur lienemq; uentriculo unà cum uas teruentu connectit: ut iam taceam quantum homini firmando colo officiu ministret. ex accidente uerò uelut quoddam intestinatorum inuolucrum teg ipforum calorem instar penicilli cuiusdam fouens ac continens. His sanè u respondet. membrancum nanque est, ut fortius uenas, arterias, neruosq; ip meliusq; intestinatorum calorem reflectat, ac promptè cum intestinis subfici Tenue autem, & potissimum qua intestinis innititur, ne pondere grauet. V si nostro idiomate plumæ nomen meretur. Quod uerò omentum sanguinibus illis uenis arterijsq; asseruato, intestinatorum & uentriculi qua parte ip do calori accommodum sit, etiam si non dicatur, manifestum esse arbitro. deps instat ac peculiari natura calefaciēdo proferat, an tantum penicilli carni potius ritu iuuat, non æquè ab omnibus conceditur, alijs quidem frigidu calidum pronunciantibus.

## DE INTESTINIS. CAPV

Intestinatorum imaginem potissimum sexta figura & septima & octaua & nati sumus. quamquam huc etiam faciat tertia figura, simul cum decima & du